

PRVNÍ PŘEDNÁŠKA: ZÁKLADY AKADEMICKÉHO PSANÍ

Osnova:

a) Volba tématu práce a formulace základních otázek;

b) Tvorba struktury práce;

c) Styl a techniky psaní; jak psát odborný (právní) text?

Jak psát krátké a srozumitelné věty?

A) VOLBA TÉMATU ODBORNÉ PRÁCE (SEMINÁRNÍ PRÁCE, BP, DP)

Proč je volba tématu důležitá?

- Volba tématu je prvním a také zásadním krokem při přípravě psaní jakékoli odborné práce;
- Na výběru a formulaci tématu záleží stimulace naší tvůrčí práce.
- Jako východisko pro objasnění toho, proč je volba tématu důležitá, můžeme uvést názor italského filosofa a jazykovědce Umberta Eca, který k tomu uvádí:

VIZ K TOMU VÍCE ECO, U. JAK NAPSAT DIPLOMOVOU PRÁCI. OLOMOUC: VOTOBIA 1997.

„Dodržujte čtyři pravidla:

- *předmětem práce má být poznatelný a identifikovatelný objekt.*
- *Výsledkem by mělo být sdělení věci, které ještě nebyly řešeny, tj. je třeba si všímat posledních výzkumů o daném předmětu.*
- *Výsledky práce by měly přinášet poznatky, které bude moci v budoucnu někdo využít.*
- *Na závěr nezapomeňte poskytnout podklady pro potvrzení či vyvrácení předpokladů, na kterých práce stojí, a umožní komukoli pokračovat ve výzkumu předmětu.“*

NA ZÁKLADĚ ECOVÝCH RAD MŮŽEME UVÉST, ŽE VOLBA ODBORNÉHO TÉMATU BY MĚLA RESPEKTOVAT TYTO ČTYŘI POŽADAVKY:

- a) Aktuálnost: proč je téma aktuální? tzn. vysvětlit, proč je nové v kontextu jeho vývoje... (**aktuálnost neznamená to, že se o něm mluví...** ;
- b) Důležitost: proč je téma důležité nebo zásadní? (o čem to je?) tzn. stručně nastínit stav řešení a příčiny;
- c) Základní otázky: jaké otázky budou řešeny? (tzn. jasně uvést, jaký problém nebo problémy budou řešeny);
- d) Způsob řešení: jak bude problém řešen? (tzn. stručně nastínit postup resp. použitou metodu výkladu);

Volba tématu se vždy zdůvodňuje v úvodu každé odborné práce.
U seminárních prací by měla mít uvedenou strukturu.

*U bakalářských a diplomových prací je volba tématu obsahem úvodu.
(Jak se píše úvod BP nebo DP naleznete v e-learningové osnově EL029)*

ÚKOL Č. 1

Volba seminárního tématu.

Abychom mohli smysluplně diskutovat a vysvětlit

si různé přístupy k volbě tématu bude vhodné, když si zvolíte nějaké seminární téma.

Návrh témat:

- 1. Islám jako hrozba současné civilizace**
- 2. Současná azylová krize a postoj České republiky k jejímu řešení**
- 3. Právní úprava eutanazie v České republice**
- 4. Domácí násilí jako trestný čin**

VOLBA TÉMATU: PROČ JE TÉMA AKTUÁLNÍ?

Zde se zdůvodňuje to,

× proč je dané téma **nové** ve smyslu:

-jaké nové souvislosti představuje, proč se stává „novinkou“;

-proč nebylo doposud řešené

nebo proč bylo nedostatečně řešené

(to znamená, že se objevily nějaké nové souvislosti; i známé téma může být aktuální, kdy došlo k jeho změně či vývoji)

× **Zdůvodňování aktuality by mělo končit nastíněním toho, jaké nové problémy dané téma otevírá, a to jsou již důvody pro vysvětlení jeho důležitosti.**

VOLBA TÉMATU: PROČ JE TÉMA DŮLEŽITÉ?

- ✘ Zde se zdůvodňuje to, jaký zásadní problém či otázku dané téma představuje nebo otevírá;
- ✘ Proč je nutné daný problém řešit?
- ✘ Co řešení tohoto problému odhalí či umožní lépe porozumět?
- ✘ **Zdůvodnění důležitosti tématu končí jasnou formulací cíle práce , tzn. formulaci základní otázky či otázek, které bude práce řešit.**

NEJČASTĚJŠÍ NEDOSTATKY PŘI VYSVĚTLOVÁNÍ AKTUÁLNOSTI A DŮLEŽITOSTI TÉMATU.

- ✘ to, že se o něčem už dlouho mluví, to ještě nemusí znamenat, že jde o důležitý nebo zásadní problém;
- ✘ to, že je téma hodně diskutováno, tak to neznamenaá, že jsou diskutovány zásadní otázky;
- ✘ to, že je to pro Vás zajímavý problém, neznamenaá, že je aktuální a důležitý z hlediska rozvoje daného oboru; **Pozor! Nezdůvodňujte aktuálnost a důležitost subjektivně, že se Vám daný problém líbí, že Vás to zajímá atd...**
- ✘ to, že se to týká všech (je to celospolečenský jev) ještě neprokazuje, že to musí být nový a zásadní problém z hlediska daného vědního oboru;

ÚKOL Č. 2

- ✘ Po zvolení jednoho tématu se pokuste na základě doporučených zásad zdůvodnit, proč je zvolené téma
- ✘ aktuální;
- ✘ důležité;

ZDŮVODNĚNÍ VOLBY TÉMATU V SEMINÁRNÍ ČI ODBORNÉ PRÁCI

Volba tématu se vždy uvádí v úvodu každé odborné práce.

U seminárních prací by měla mít tuto strukturu:

- × a) **Aktuálnost:** proč je zvolený problém nový, současný, proč je to novinka, co je nové i na známém problému, resp. tradičním problému atd... .
- × b) **Důležitost:** jaký zásadní problém dané téma otevírá, také proč ten problém nebyl doposud řešen, nebo proč byl nedostatečně řešen – stručně nastítnit řešení problému tak, abyste byli schopni následně formulovat základní otázku nebo nějakou hypotézu;
- × c) **Základní otázky:** jasně uvést, jaké otázky či hypotézy budou řešeny; formulujeme jednu obecnou otázku, která bude vyjadřovat také cíl práce a pak další podotázky;
- × d) **Způsob řešení:** jak bude problém řešen? Zde je nutné stručně nastítnit postup resp. použitou metodu či metody výkladu;

Volba tématu se vždy zdůvodňuje v úvod

U bakalářských a diplomových prací je volba tématu obsahem úvodu.

(To jak se píše úvod BP nebo DP naleznete v elearningové osnově EL029)

B) TVORBA HYPOTÉZY A ZÁKLADNÍCH OTÁZEK

- **Zásadním krokem v přípravní fázi je tvorba hypotéz a základních otázek.**
- **Jejich formulace a vymezení je nutné pro tvorbu struktury práce.**
- **Bez vymezení základních otázek by se velmi těžko tvořila struktura a osnova práce**

A1) CO JE TO HYPOTÉZA?

SLOVO HYPOTÉZA JE Z ŘECKÉHO SLOVA HYPO-THESIS, TZN. PODKLAD, PŘEDPOKLAD, ALE I PRINCIP; POUŽÍVÁ SE VE VÝZNAMU SLOVA JAKO VÝPOVĚĎ

Hypotéza je domněnka, nová teze, o které ovšem nevíme, jestli je správná/pravdivá nebo nesprávná/nepravdivá; Její pravdivosti se musí prokázat;

- musí být formulována tak, aby ji bylo možné potvrdit nebo vyvrátit (ne jedná se o přání či příkazy);
- musí být vyjádřena přesně a určitými pojmy;
- výklad je pak vlastně procesem ověřování stanovené hypotézy – její verifikaci.
- tvrzení, které žádné ověřování nepřipouští, tzv. nevyvratitelná hypotéza, je vědecky bezcenné
- × **Hypotézy se tvoří v souladu s teorií, musí se jednat o soud v souladu s určitou teorií;**
- × **Hypotézy se nevyslovují v případě, kdy není co vysvětlovat;**

KDY PŘÍSTUPUJEME KE TVORBĚ HYPOTÉZY?

Když máme vysvětlit (zdůvodnit, dokázat) nějaký fakt a mezi uznávanými teoriemi či přístupy nenacházíme pro něj vysvětlení a zdůvodnění.

ÚKOL. Č. 3

- × V České republice dochází k často ke tragickým nehodám na chráněných vlakových přejezdech. Návrhy na řešení této situace se doposud velmi rozcházejí. Pokuste se z následujícího faktu zformulovat hypotézu nebo hypotézy. Jedná se o fakt, který je nutné ověřit a na základě toho navrhnout řešení, resp. i právní úpravu. „**Je potvrzeným faktem, že na chráněných vlakových přejezdech dochází k většímu počtu nehod než na nechráněných**“
- × *Jedna hypotéza může znít .....*
- × *Druhá hypotéza může znít .....*

A2) TVORBA ZÁKLADNÍCH OTÁZEK

- Cíl práce je možné vyjádřit také formou základní otázky a podotázek.
- ✘ Základní otázka vyjadřuje nějaký obecný problém, který bude v práci řešen.
- Např. v souvislosti s právní úpravou eutanazie v ČR může být základní (obecnou) otázkou:

1. Kdo má právo na život?

Tato otázka ukazuje, že práce bude věnována spíše právně a možná i etickým

problémům, které s eutanazií souvisejí

2. Péče o pacienty s nevléčitelnou nemocí.

Tato otázka ukazuje, že problém eutanazie bude řešen v širších-sociálních souvislostech a možnosti legalizace zde budou jen jedním z celé řady problémů.

ÚKOL Č. 4

- × Na základě zvoleného tématu formulujte hypotézu nebo základní otázku

B) TVORBA STRUKTURY A OBSAHU PRÁCE?

- **Tvorba správné struktury práce je po volbě tématu druhým zásadním krokem**
  - **Text práce je členěn do tří úrovní: kapitola, podkapitola, oddíl, které jsou průběžně číslovány arabskými číslicemi;**
- (např. číslování 1.1.2 znamená, že se jedná o první kapitolu, první podkapitolu a druhý oddíl)**
- **1. Název kapitoly**
  - **1. 1 Název podkapitoly**
  - **1. 1. 1 Název oddílu**

(Ke tvorbě struktury BP a DP viz více EL 029)

UŽITEČNÉ RADY:

- ✘ Správné členění práce je velmi důležité a prozrazuje to, jak problému rozumíte;
- ✘ Číslujte proto přehledně, uvádějte nejvíce tři čísla;
- ✘ **např. číslování 1.2.3.1.8. již je nepřehledné a v podstatě prozrazuje, že autor se utápí v nějakém popisu, který nemá zřejmě konce**
- ✘ Pro další členění oddílů se doporučuje uvádět malé písmeno; např. 1.1.2a)

KLASICKÁ STRUKTURA ODBORNÉ PRÁCE NA PRF

Úvod .... Představení volby tématu, aktuálnosti a důležitosti, základní otázky , metody a strukturu práce

1. Kapitola řeší otázku : „Co je to?“ Jaký je to právní problém?

V podkapitolách představíme základní pojmy, vznik, vývoj a historická geneze problému, formy a podoby daného jevu či problému;

2. Kapitola Jak je tento problém právně upraven?

V podkapitolách představíte právní úpravu problému v mezinárodních, evropských a národních dokumentech; (zde se doporučuje uvést i srovnání s právní úpravou v jiných – vybraných zemích světa či EU)

POKRAČOVÁNÍ KAPITOL

---

3. Kapitola **„Které otázky je nutné řešit?“**

Tvoří jádro práce a v podkapitolách identifikujete „slabiny“, problémy, které nejsou dostatečně řešeny a navrhnete nové řešení; tento návrh nebo model je nutné zdůvodnit.

4. Kapitola **„Analýza konkrétních případů“**

Do odborné práce, která řeší právní problémy je vhodné zařadit analýzu konkrétních případů; jde o potvrzení našeho návrhu řešení+

Závěr je zrcadlovým odrazem úvodu, kde zhodnotíte celou práci... neplet'te si závěr s návrhy řešení...

Použitá literatura

Přílohy

PŘÍKLAD STRUKTURY PRÁCE: PRÁVNÍ ÚPRAVA EUTANAZIE V ČR

Úvod

1.kapitola Co je to eutanazie?

1.1 Proč se začalo mluvit o eutanazii v dnešní společnosti?

1.2 Formy eutanazie a jejich vývoj

2. kapitola Eutanázie: dobrovolný konec života?

2.1 Různé přístupy k pojetí eutanazie

2.1.1 Argumenty pro legalizaci eutanazie

2.1.2 Argumenty proti legalizaci eutanazie

3. kapitola Eutanazie jako právní problém

3.1 Vývoj diskuse a návrhů na právní úpravu eutanazie v České republice

3.2 Právní úprava eutanazie v EU

3.3 Právní úprava eutanazie ve vybraných zemích USA, Švýcarsko,

3.4 Srovnání jednotlivých modelů a řešení eutanazie

4. Je nutná legalizace eutanazie?

4.1 Návrh řešení eutanazie jako společenského problému

4.2 Návrh legislativního řešení eutanazie

Závěr

Použitá literatura

ÚKOL Č. 4 NAVRŽENÁ STRUKTURA MÁ NĚKOLIK NEDOSTATKŮ. POKUSTE SE JE ODSTRANIT

Úvod

1. Kapitola Co je to korupce?

1.1 Výklad základních pojmů: korupce a úplatkářství

1.2 Formy a způsoby páchaní korupce

1.3 Typické způsoby páchaní korupce ve veřejné správě

1.4 Příčiny vzniku korupce a stádia jejího vývoje

1.4.1 Veřejné zakázky jako objekt korupce

1.4.2 Financování politických stran jako nástroj korupce

2. Kapitola Korupce jako právní problém.

2.1 Právní úprava postihu korupce v mezinárodně právních dokumentech a EU

2.2 Právní úprava postihu korupce ve vybraných státech EU

2.3 Právní úprava postihu korupce v českém právu

2.4.1 Trestněprávní úprava korupce v ČR

2.4.2 Úprava korupce v českém obchodním zákoníku

3. Kapitola Je česká protikorupční politika efektivní?

3.1. Preventivní protikorupční opatření v rámci státní a veřejné správy

3.2 Preventivní protikorupční opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek

4. Kapitola Protikorupční opatření

4.1. Aktuální preventivní protikorupční opatření

4.2 Represivní protikorupční opatření

4.3. Slabiny české protikorupční politiky

4.4. Návrh nové právní úpravy protikorupčních opatření

Přílohy

Závěr

Použitá literatura

ODHALENÉ CHYBY VE STRUKTURĚ

Úvod

1. Kapitola Co je to korupce?

1.1 Výklad základních pojmů: korupce a úplatkářství

1.2 **Formy a způsoby páchaní korupce 1.3**

1.3 **Typické způsoby páchaní korupce ve veřejné správě 1.4**

1.4 **Příčiny vzniku korupce a stádia jejího vývoje 1.2**

1.4.1 Veřejné zakázky jako objekt korupce

1.4.2 Financování politických stran jako nástroj korupce

2. Kapitola Korupce jako právní problém.

2.1 Právní úprava postihu korupce v mezinárodně právních dokumentech a EU

2.2 Právní úprava postihu korupce ve vybraných státech EU

2.3 Právní úprava postihu korupce v českém právu

2.4.1 **Trestněprávní úprava korupce v ČR 2.3.1**

2.4.2 **Úprava korupce v českém obchodním zákoníku 2.3.2**

3. Kapitola Je česká protikorupční politika efektivní?

3.1 **Preventivní protikorupční opatření v rámci státní a veřejné správy 3.1.1**

3.2 **Preventivní protikorupční opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek 3.1.2**

4. Kapitola Protikorupční opatření

4.1 **Aktuální preventivní protikorupční opatření 3.1**

4.2 **Represivní protikorupční opatření 3.2**

4.3 **Slabiny české protikorupční politiky 4.1**

4.4 **Návrh nové právní úpravy protikorupčních opatření 4.2**

Závěr před přílohami

Přílohy

Závěr

Použitá literatura

ŘEŠENÍ ÚKOLU Č. 4

Úvod

1. Kapitola Co je to korupce?

1.1. Výklad základních pojmů: korupce a úplatkářství

1.2. Příčiny vzniku korupce a stádia jejího vývoje

1.3. Formy a způsoby páčání korupce

1.4. Typické způsoby páčání korupce ve veřejné správě

1.4.1 Veřejné zakázky jako objekt korupce

1.4.2 Financování politických stran jako nástroj korupce

2. Kapitola Korupce jako právní problém.

2.1 Právní úprava postihu korupce v mezinárodně právních dokumentech a EU

2.2 Právní úprava postihu korupce ve vybraných státech EU

2.3 Právní úprava postihu korupce v českém právu

2.3.1 Trestněprávní úprava korupce v ČR

2.3.2 Úprava korupce v českém obchodním zákoníku

POKRAČOVÁNÍ

---

3. kapitola Protikorupční opatření

- × 3.1. Aktuální preventivní protikorupční opatření
- × 3.1.1 Preventivní protikorupční opatření v rámci státní a veřejné správy
- × 3.1.2 Preventivní protikorupční opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek
- × 3.2 Represivní protikorupční opatření

4. Kapitola Je česká protikorupční politika efektivní?

- × 4.1. Slabiny české protikorupční politiky
- × 4.2. Návrh nové právní úpravy protikorupčních opatření
- × Závěr
- × Použitá literatura
- × Přílohy

C) TECHNIKY A METODIKA PSANÍ ODBORNÉHO TEXTU. JAK PSÁT ODBORNÝ (PRÁVNÍ) TEXT?

Odborný text se od jiných textů odlišuje:

a) **cílem**; *tzn. jedná se vždy o vysvětlení nebo vyřešení nějakého odborného (teoretického či praktického) problému;*

b) **strukturou**; *je členěn do kapitol, podkapitol, oddílů, které*

jsou označeny názvy a jsou číslovány; viz k tomu EL029;

c) **stylem psaní**; *používají se různé techniky odborného stylu*

jako je např., odborný popis, výklad (popis, úvaha, esej), formy výkladu jsou odborný článek, stať, publikace,

učebnice,

přednáška:

PŘÍKLAD PRO PROCVIČENÍ SI ROZDÍLŮ MEZI ODBORNÝM A KAŽDODENNÍM JAZYKEM:

Laik řekne: Mám knihu, tato kniha mně patří.

Právník vyjádří tuto situaci slovy :

Jste majitelem nebo vlastníkem nějaké věci (knihy).

ÚKOL Č.7

PODLE UVEDENÉHO PŘÍKLADU PŘEVEĎTE NÁSLEDUJÍCÍ SITUACE DO ODBORNÉHO JAZYKA:

- **Laik řekne: Pokladní použila peníze z kasy pro sebe**
Právník vyjádří tuto situaci:
- **Laik řekne: Můj soused si půjčil od nás sekačku a prodal ji do vedlejší vesnice.**
Právník vyjádří tuto situaci:
- **Laik řekne: Auto srazilo chodce a jelo dál**
Právník vyjádří tuto situaci:

JAK PSÁT KRÁTKÉ A SROZUMITELNÉ VĚTY? ČASTÝM NEDUHEM PRÁVNÍCH TEXTŮ JE :

- **Dlouhé věty**
- **Nadměrné užívání závorek k dokreslení hlavního textu**
- **Nadměrné používání cizích slov**
- **Dvojité zápory: (Nemůžeme nesouhlasit se závěrem, že....= ?)**
- **Psaní slovesa na začátku či konci věty...**
- **Přehnané používání trpného rodu místo činného.**

JAK NA DLOUHÉ VĚTY?

- **Tvořte jednoduché (krátké) věty; věta by neměla mít více než 20 slov.**
- **Tvořte v textu především hlavní věty; hlavní věty usnadňují orientaci v textu.**
- **Kontrolujte pořadí větných členů; (podmět-přísudek-ostatní větné členy).**
- **V souvětích se snažte omezovat vedlejší věty; nebojte se vyškrtnout, vynechat větu, bez které je myšlenka již jasná. Můžete přemístit část věty a začít ji jako novou.**
- **Ve větách postupujte od sdělení obecných informací ke konkrétnějším, které pak můžete v samostatných, jednoduchých větách vysvětlit.**

DALŠÍ DŮLEŽITÉ RADY:

(DALŠÍ VYSVĚTLENÍ A RADY NALEZNETE TAKÉ V MANUÁLU K TOMUTO CVIČENÍ)

- *Nebojte se hlavní větu, resp. obecnější sdělení vhodně dokreslit-popsat dalšími větami.*
- **Nesnažte se v jedné větě sdělit všechny informace nebo souvislosti o daném problému.**
- *Postupujte od obecnějšího sdělení nebo vymezení ke konkrétnějšímu; resp. od obecného hodnocení k výčtu vlastností, znaků funkcí apod., je to spolehlivý postup pro odbourání závorek.*

PŘÍKLAD DLOUHÉ VĚTY

Tato věta trpí typickým neduhem právního textu... je dlouhá a je zde snaha na jednu vyjádřit více informací a souvislosti. Pokuste se vymezit jednotlivé souvislosti a na základě toho pak přeformulovat text na kratší věty.

„Jsou - li předmětem řízení subjektivní práva majetková (jak tomu bylo v posuzované věci), jimiž mohou účastníci (jejich nositelé) podle jejich povahy i podle příslušných zákonných předpisů volně nakládat a o nichž se rozhoduje ve sporném řízení, ve kterém účastníci mohou uzavřít smír, nemůže mít na tuto jejich možnost vliv okolnost, že řízení je zahájeno na základě žaloby o určení existence právního vztahu, jelikož rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření soudního smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti.“

- **Řešení: první krok je nutné najít vztah podmíněnosti, co závisí od čeho...**
- **druhý krok: vybrat informace, které charakterizují podmínky resp. důvody takového vztahu a vysvětlit jej samostatně**
- **V posuzované věci byly předmětem řízení subjektivní práva majetková. Podle povahy těchto práv i podle příslušných zákonných předpisů mohou nimi účastníci jako jejich nositelé volně nakládat. Pokud se o nich rozhoduje ve sporném řízení, ve kterém účastníci mohou uzavřít smír, nemůže mít vliv na tuto jejich možnost, okolnost, že řízení je zahájeno na základě žaloby o určení existence právního vztahu. A to proto, že rozhodující pro zákonem vymezenou možnost uzavření smíru jsou pouze podmínky jeho přípustnosti.**